

Uitvoeringsagenda Transitievisie Warmte Gemeente Westerkwartier 2021-2025

Versie 1.0
Oktober 2021

Inleiding

Met de Transitievisie Warmte geven we richting aan de route die de gemeente Westerkwartier gaat lopen richting de doelstelling om in 2050 een aardgasvrije gemeente te zijn. De visie dient iedere vijf jaar te worden geactualiseerd aan de hand van nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Om uitvoering te geven aan de visie wordt voor de komende vijf jaar een uitvoeringsagenda opgesteld. Deze agenda wordt geïntegreerd in de jaarplannen behorende bij het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025. Doormiddel van de jaarplannen wordt de voortgang van de uitvoeringsagenda Transitievisie Warmte jaarlijks gemonitord.

Uitvoeringsstrategie

Vanuit de Transitievisie Warmte gaan we uit van twee typen oplossingen voor de woningen in het Westerkwartier;

- Individuele technieken
- Collectieve technieken

Voor wat betreft de individuele technieken is het van belang dat onze inwoners ondersteund worden bij het maken van keuzes voor het verduurzamen van de woning. Bij de collectieve technieken zijn momenteel nog onzekerheden en is extra onderzoek nodig.

Daarnaast staat de gemeente Westerkwartier niet alleen aan de lat in deze warmtetransitie en is samenwerking essentieel.

Dit heeft geleid tot een uitvoeringsstrategie waarin we uitgaan van in totaal 3 sporen waaruit we diverse activiteiten de komende jaren gaan uitvoeren. Deze sporen zijn als volgt;

- Spoor 1: Ondersteuning inwoners
- Spoor 2: Onderzoeken collectieve oplossingen
- Spoor 3: Samenwerking

Uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda die nu voorligt is een voortvloeisel uit de Transitievisie Warmte. Doordat de visie iedere vijf jaar geactualiseerd dient te worden is de reikwijdte van de agenda ook vijf jaar voor de periode 2021 tot en met 2025. In de agenda worden de verschillende acties uitgezet aan de hand van de drie sporen uit de Transitievisie Warmte.

De acties in de uitvoeringsagenda zijn mogelijk niet alle acties die in de komende periode uitgevoerd worden. De uitkomsten van de verschillende onderzoeken kunnen namelijk leiden tot (wijk)uitvoeringsplannen. Daarnaast kunnen nieuwe inzichten leiden tot extra acties.

Uitvoeringsagenda

Spoor 1: Ondersteuning inwoners					
Actie	Gewenst resultaat	Waar	Start	Gereed	Toelichting
Campagne woningisolatie Westerkwartier	Onze inwoners zijn bekend met de campagne rondom isolatie en nemen isolatie maatregelen in de woning	Gehele gemeente	Q2 2022	Q4 2025	Voor de komende jaren is isolatie een belangrijk speerpunt voor de warmtetransitie in het Westerkwartier. Wij willen inwoners optimaal faciliteren in het isoleren van de woning en hen hierbij helpen. Hierom zetten we een campagne rondom isolatie op. Deze zal bestaan uit actief communiceren, woningeigenaren ondersteunen met advies (op maat) en het creëren van een collectief aanbod voor onze inwoners. De campagne zetten wij op gezamenlijk met onze lokale partners en gebruiken onder andere het Regionaal Energieloket (REL) als communicatiekanaal. De campagne zal gericht zijn op de hele gemeente. Daarnaast zullen we ieder jaar in afstemming met onze lokale partners extra campagne voeren in bepaalde kernen binnen onze gemeente.

Collectieve inkoopactie hybride warmtepomp	Inwoners hebben gebruik kunnen maken van een collectief aanbod voor hybride warmtepompen.	Gehele gemeente (m.u.v. collectieve gebieden)	Q3 2022	Q1 2023	Woningen die al redelijk goed geïsoleerd zijn kunnen vrij gemakkelijk overstappen op een hybride warmtepomp door deze naast de bestaande CV ketel te plaatsen. We willen graag een concreet aanbod voor inwoners creëren door een collectieve inkoopactie op te zetten.
Stimuleren 'natuurlijke momenten'	Inwoners worden op natuurlijke momenten ontzorgd in de keuze voor een alternatieve warmtebron	Gehele gemeente (m.u.v. collectieve gebieden)	Continu	Continu	Voor een groot deel van onze gemeente voorzien we dat woningen op een individuele manier verwarmd moeten worden met een (hybride) warmtepomp. Hierbij willen we inzetten op natuurlijke momenten zoals het vervangen van de CV ketel, een verbouwing of een verhuizing. We doen dit doormiddel van goede informatieverstrekking, woningadvies op maat en goede voorbeelden in de gemeente.
Ondersteuning inwonerscollectieven	Inwonersinitiatieven worden door de gemeente actief ondersteund	Gehele gemeente	Continu	Continu	Binnen de gemeente Westerkwartier zijn diverse lokale (warmte) initiatieven. Deze initiatieven faciliteren we als gemeente met als doel om ideeën vanuit inwoners verder te concretiseren.
Continueren inzet energicoaches	Voor inwoners in het Westerkwartier is het mogelijk om beroep te doen op een energicoach	Gehele gemeente	Continu	Continu	Vanuit de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) heeft de gemeente Westerkwartier energicoaches opgeleid om woningeigenaren te helpen met het nemen van (kleine) energiebesparende maatregelen. Na afloop van de RRE willen

					we de energiecoach blijvend blijven inzetten voor onze inwoners
--	--	--	--	--	---

Spoor 2: Onderzoeken collectieve oplossingen					
<i>Actie</i>	<i>Gewenst resultaat</i>	<i>Waar</i>	<i>Start</i>	<i>Gereed</i>	<i>Toelichting</i>
Ontwikkeling huidig warmtenet Marum	Er is een routekaart opgesteld voor de toekomst van het warmtenet in Marum	Marum	Q3 2021	Q1 2022	In Marum ligt sinds 2011 een warmtenet op biomassa dat een gedeelte van het dorp voorziet van warmte. De huidige leveringscontracten lopen in 2027 af. In kader hiervan en de kansen uit de Transitievisie Warmte moet onderzoek gedaan worden naar de doorontwikkeling van het warmtenet en eventuele uitbreiding. Vervolg actie op dit onderzoek kan het opstellen van een wijkuitvoeringsplan voor de kern Marum zijn in de periode 2022-2024.
Thermische energie uit oppervlaktewater (TEO) uit het van Starkenborghkanaal	De potentie en toepasbaarheid van TEO uit het van Starkenborghkanaal is onderzocht.	Lutjegast, Grijskerk, Noordhorn, Zuidhorn en Aduard	Q2 2022	Q1 2023	Uit de analyses voor de Transitievisie Warmte blijkt dat het van Starkenborghkanaal een mogelijke bron voor een warmtenet kan zijn voor een gedeelte van de dorpen aan het van Starkenborghkanaal. Nader onderzoek is nodig om de exacte potentie en toepasbaarheid te bepalen. Vervolgactie op dit onderzoek kan het opstellen van een wijkuitvoeringsplan voor een gedeelte van de kernen aan het van Starkenborghkanaal zijn in de periode 2023-2025.

Mogelijkheden warmtenet Leek/Tolbert	De mogelijkheden voor de uitrol van een warmtenet in Leek en Tolbert zijn onderzocht	Leek en Tolbert	Q2 2022	Q1 2023	Uit de analyses voor de Transitievisie Warmte blijkt dat delen van de kernen Leek en Tolbert mogelijk geschikt zijn voor een warmtenet. Verder onderzoek moet aantonen wat de exacte mogelijkheden zijn. Vervolgactie op dit onderzoek kan het opstellen van een wijkuitvoeringsplan zijn voor een gedeelte van de kernen Leek en Tolbert in de periode 2023-2025.
Toepasbaarheid riothermie tracé persleiding	De opties voor een warmtenet op riothermie langs de nieuwe rioolpersleiding zijn verkend	Sebaldeburen, Oldekerk en Niekerk	Q3 2021	Q1 2022	De rioolwaterzuiveringen (RWZI's) in Marum en Zuidhorn worden gesloten. De RWZI in Gaarkeuken wordt uitgebreid. Vanuit Marum en Zuidhorn worden medio 2023 een tweetal persleidingen naar Gaarkeuken aangelegd. Deze persleiding gaat langs de dorpen Sebaldeburen, Oldekerk en Niekerk lopen. De aanleg van de persleiding biedt mogelijk kansen voor een thermische energie uit afvalwater (TEA). Onderzocht wordt wat de kansen voor een warmtenet zijn en welke maatregelen genomen moeten worden bij de aanleg van de persleidingen om een toekomstig warmtenet mogelijk te maken. Vervolgactie van dit onderzoek kan zijn dat de mogelijkheden voor een warmtenet verder verkend worden. Als er een wijkuitvoeringsplan komt zal dat na 2023 opgesteld worden.

Proeftuin MOL-dorpen	De MOL-dorpen worden binnen het Programma Aardgasvrije Wijken een proeftuin	Midwolde, Oostwold en Lettelbert	Q4 2021	Q2 2022	De MOL-dorpen hebben in 2019 een aanvraag gedaan voor het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW). Deze aanvraag is destijds afgewezen. Voor de nieuwe ronde proeftuinen in het najaar van 2021 wordt een nieuwe verbeterde aanvraag gedaan. De proeftuin is gericht op een stapsgewijze aanpak doormiddel van isolatie en (hybride) warmtepompen met als doel om in 2040 aardgasvrij te zijn. De methodiek die in de MOL-dorpen wordt toegepast kan vervolgens in de toekomst worden uitgebreid naar andere dorpen in onze gemeente waar we vergelijkbare technieken voorzien.
----------------------	---	----------------------------------	---------	---------	---

Spoor 3: Samenwerking					
Actie	Gewenst resultaat	Waar	Start	Gereed	Toelichting
Deelname Warmtetransitiecentrum Groningen (WTCG)	De gemeente Westerkwartier neemt deel aan het WTCG	Gehele gemeente	Continu	Continu	Alle gemeenten in de provincie Groningen werken gezamenlijk aan de warmtetransitie. Gezamenlijk met de provincie is het WTCG opgericht. Het WTCG huurt een team aan experts in die voor de deelnemende gemeenten zowel gezamenlijke als individuele vraagstukken behandelt. De huidige opdracht aan het WTCG loopt tot 1 juli 2022. Na deze datum wordt gekeken of de samenwerking verder verlengd wordt.

Afstemmingsplatform energietransitie Westerkwartier	De gemeente Westerkwartier heeft gezamenlijk met de woningcorporaties en netbeheerder regulier overleg over de werkzaamheden aangaande energietransitie binnen de gemeente op middellange en lange termijn.	Gehele gemeente	Q1 2022	Q4 2022	Naast de gemeente hebben de woningcorporaties Wold & Waard en Wierden en Borgen, de netbeheerder Enexis, het waterbedrijf en telecom een primaire rol in de energietransitie. De komende jaren zullen zij een tal aan werkzaamheden uitvoeren. Om de energietransitie goed te laten verlopen is het van belang dat er goede afstemming over de werkzaamheden plaats vindt. Daarom stellen wij voor om een regulier overleg te organiseren waarin elkaars werkzaamheden op de middellange en lange termijn (3 tot 10 jaar) worden afgestemd. Dit kan mogelijk ook gekoppeld worden aan een intern systeem waarin elkaars werkzaamheden inzichtelijk zijn.
---	---	-----------------	---------	---------	--

Financiën

Budget

	2021	2022	2023	2024	2025
Rijksmiddelen warmtetransitie		€ 120.000*	p.m.	p.m.	p.m.
Warmtetransitie***	€ 50.000	€ 50.000	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoekskosten team water	€ 15.000				
Proeftuin Aardgasvrije wijken	€ 20.000	€ 55.000*			
Ondersteuning energietransitie		€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Subsidie Extern Warmteadvies / Bijdrage Provincie WTCG	€ 40.000				
Totaal	€ 125.000	€ 275.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

Uitgaven

	2021	2022	2023	2024	2025
Campagne woningisolatie		€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Stimuleren natuurlijke momenten		€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Collectieve inkoopactie hybride warmtepomp		€ 10.000			
Proeftuin MOL dorpen	€ 20.000	€ 55.000			
Ondersteuning kleinschalige initiatieven		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Continueren energiecoaches		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Onderzoek warmtenet Marum**	€ 40.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoek TEO van Starckenborghkanaal**		€ 35.000	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoek mogelijkheden warmtenet Leek/Tolbert**		€ 35.000	p.m.	p.m.	p.m.
Onderzoek toepasbaarheid warmtenet riothermie**	€ 15.000	€ 35.000	p.m.	p.m.	p.m.
Deelname WTCG	€ 40.000	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Afstemmingsplatform energietransitie Westerkwartier		€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Totaal	€ 115.000	€ 270.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000

* budgetten dienen nog overgeheveld worden naar 2022

** als gevolg van deze onderzoeken worden mogelijk wijkuitvoeringsplannen opgesteld, kosten hiervan zijn momenteel onbekend

*** voor 2021 en 2022 kan de post worden ingezet, daarna moet per jaar worden bekeken wat besteedt kan worden

Groen = Kan worden uitgevoerd

Oranje = Kan nog niet volledig worden uitgevoerd

Rood = Kan nog niet worden uitgevoerd